

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z HISTORII W KLASIE VI.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
DZIAŁ I. EUROPA I ŚWIAT W XVI WIEKU						
1. Wielkie odkrycia geograficzne Zagadnienia 1. Przyczyny odkryć geograficznych. 2. Podróże Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana.	• zna datę: 1492; • zna sylwetki i dokonania Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana; • wskazuje na mapie trasy podróży K. Kolumba, V. da Gamy, F. Magellana	• zna pojęcie: jedwabny szlak; • wyjaśnia pochodzenie terminu <i>Indianie</i>; • zna znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana	• wymienia przyczyny odkryć geograficznych	• rozumie znaczenie wprowadzenia nowego typu statków dla odkryć geograficznych	• porównuje sposoby podróżowania na przestrzeni wieków, dostrzega znaczenie zmian	VIII. 1) 2)
2. Konsekwencje wielkich odkryć geograficznych	• rozumie pojęcia: konkwistador,	• wymienia skutki gospodarcze,	• opowiada o dokonaniach	• rozumie zmiany, które zaszły	• omawia znaczenie zmian	VIII. 1) 2)

Zagadnienia 1. Plemiona zamieszkujące Amerykę w okresie prekolumbijskim. 2. Podboje konkwistadorów. 3. Skutki odkryć geograficznych dla Europy i Nowego Świata.	Nowy Świat, kolonia; • wymienia państwa, które były najważniejszymi kolonizatorami; • wskazuje na mapie tereny odkryte w XV i XVI wieku	społeczne i polityczne odkryć geograficznych; • wymienia rośliny przywiezione do Europy przez odkrywców	Inków i Azteków	w Europie i Nowym Świecie w wyniku odkryć geograficznych	wprowadzonych przez odkrywców na podbitych terenach, wskazuje ich pozytywy i negatywy	
3. Kultura odrodzenia we Włoszech Zagadnienia 1. Narodziny nowych idei we Włoszech. 2. Cechy renesansu. 3. Mistrzowie odrodzenia.	• rozumie pojęcia: renesans, odrodzenie, człowiek renesansu; • wymienia najwybitniejszych twórców włoskiego renesansu; • wskazuje na mapie Włochy	• rozumie termin humanizm; • wymienia najważniejsze dzieła Michała Anioła, Leonarda da Vinci i Rafaela	• podaje przyczyny narodzin renesansu we Włoszech	• na wybranym przykładzie omawia cechy sztuki renesansowej	• porównuje sztukę renesansu i średniowiecza; • wskazuje podobieństwa między sztuką renesansu i starożytności	IX. 1)
4. Humanizm w Europie i	• wie, kto i kiedy	• opisuje sylwetki	• opisuje	• rozumie	• analizuje	IX. 1)

przezwrot kopernikański Zagadnienia 1. Upowszechnienie druku. 2. Przezwrot kopernikański. 3. Erazm z Rotterdamu i jego poglądy.	udoskonalił wynalazek druku (ruchoma czcionka drukarska); • wymienia najważniejszych humanistów XVI-wiecznej Europy	Mikołaja Kopernika i Erazma z Rotterdamu	znaczenie upowszechnienia druku dla rozwoju kultury; • omawia odkrycie Mikołaja Kopernika	przełomowe znaczenie odkrycia Mikołaja Kopernika	zmiany, które zaszły w XV i XVI wieku, i dostrzega ich wpływ na życie ludzi	
5.Reformacja Zagadnienia 1. Przyczyny reformacji. 2. Sytuacja Kościoła katolickiego w Niemczech. 3. Wystąpienie Marcina Lutra. 4. Jan Kalwin i jego poglądy. 5. Wojny religijne. 6. Powstanie anglikanizmu.	• potrafi wskazać datę początku reformacji; • zna dokonania Marcina Lutra; • rozumie pojęcia: reformacja, anglikanizm, protestantyzm, luteranizm, kalwinizm; • wskazuje na mapie państwa, w których doszło do	• wie, kiedy doszło do: powstania anglikanizmu, podpisania pokoju w Augsburgu, nocy św. Bartłomieja; • zna dokonania Jana Kalwina i działania Henryka VIII związane z reformacją; • rozumie pojęcie tolerancji religijnej	• wymienia przyczyny reformacji; • przedstawia skutki reformacji; • opisuje wojny religijne oraz ich skutki	• dostrzega i wymienia różnice pomiędzy katolicyzmem i protestantyzmem; • dostrzega różnorodność przyczyn reformacji i różny jej przebieg w zależności od państwa	• analizuje przyczyny wojen religijnych; • wskazuje zmiany, które zaszły w Europie w związku z reformacją	IX. 2)

	reformacji					
6. Reforma katolicka Zagadnienia 1. Sobór w Trydencie i jego postanowienia. 2. Działalność inkwizycji. 3. Jezuici i ich działanie. 4. Skutki dwóch reform chrześcijaństwa.	• wie, kiedy i gdzie odbył się sobór reformujący Kościół; • rozumie pojęcia: sobór, jezuici, kontrreformacja, reforma katolicka	• zna najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego; • przedstawia działalność sądów kościelnych i jezuitów	• omawia zmiany, które nastąpiły w Kościele katolickim po soborze	• rozumie skutki dwóch reform chrześcijaństwa; • omawia wpływ reform na zmiany w funkcjonowaniu Kościoła	• porównuje sytuację w Kościele katolickim przed soborem i po jego reformach	IX. 3)
Europa i świat w XVI wieku- powtórzenie wiadomości. Zagadnienia 1. Wielkie odkrycia geograficzne i ich konsekwencje. 2. Humanizm i przewrót kopernikański; renesans i jego twórcy. 3. Reformacja i reforma katolicka.	• omawia najważniejsze wydarzenia XVI wieku	• wymienia dzieła renesansu, zna najważniejszych twórców tego okresu; • wyjaśnia pojęcia: renesans, humanizm, odkrycia geograficzne, kolonie, reformacja, reforma trydencka, kontrreformacja	• przedstawia przyczyny i skutki: reformacji, reformy katolickiej, odkryć geograficznych	• rozumie i uzasadnia przełomowy charakter: udoskonalenia druku, ustaleń Mikołaja Kopernika, odkrycia Ameryki, wystąpienia Marcina Lutra	• porównuje początek nowożytności z poprzednimi epokami, omawia zmiany, które zaszły w XVI wieku; • dostrzega wpływ starożytności na sztukę	VIII. 1) 2) IX. 1) 2) 3)

					i postrzeganie świata w renesansie	
Sprawdzian 1. Europa świat w XVI wieku						
DZIAŁ II. POLSKA W XVI WIEKU						
7. Polska i Litwa pod rządami ostatnich Jagiellonów Zagadnienia 1. Wojny Polski z państwem moskiewskim. 2. Likwidacja państwa zakonnego i powstanie Prus Książęcych. 3. Włączenie Mazowsza do Korony. 4. Powstanie floty bałtyckiej.	• wskazuje na mapie ziemie, którymi władali Jagiellonowie; • wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów; • rozumie określenie: hołd pruski; • zna datę hołdu pruskiego	• opisuje początek wojny z państwem moskiewskim; • wyjaśnia okoliczności powstania floty na Bałtyku	• wie, w jaki sposób doszło do likwidacji państwa zakonnego; • zna postanowienia traktatu pokojowego zawartego w Krakowie w 1525 roku	• wymienia i rozumie przyczyny wojen z państwem moskiewskim	• omawia położenie międzynarodowe Polski za ostatnich Jagiellonów	IX. 4) 5)
8. Kształtowanie się demokracji szlacheckiej	• rozumie pojęcia: nihil novi, demokracja	• opowiada o powstaniu demokracji	• rozumie zasadę jednomyślności w pracy sejmu;	• potrafi wskazać konsekwencje demokracji	• porównuje demokrację szlachecką	IX. 4)

Zagadnienia 1. Konstytucja nihil novi i jej znaczenie. 2. Funkcjonowanie sejm. 3. Szlachta i jej państwo.	szlachecka, sejm walny, izba poselska, izba senatorska, magnat, pospolite ruszenie; • określa wiek, w którym ukształtował się sejm	szlacheckiej; • opowiada o funkcjonowaniu sejm; • wskazuje, czym szlachta różniła się od innych stanów	• omawia znaczenie szlachty w państwie	szlacheckiej; • wskazuje przyczyny przewagi politycznej szlachty w Polsce	z innymi formami sprawowania władzy	
9. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów Zagadnienia 1. Przyczyny zawarcia unii. 2. Unia lubelska i jej postanowienia.	• wyjaśnia pojęcia: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów; • wie, kiedy doszło do zawarcia unii realnej; • wiąże postać Zygmunta Augusta z unią w Lublinie; • wskazuje na mapie	• wymienia postanowienia unii lubelskiej	• zna przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej; • wymienia i rozumie skutki unii	• rozumie różne oceny unii ze strony Polaków i Litwinów	• porównuje charakter unii realnej i unii personalnej; • ocenia zawarcie unii z perspektywy polityki zagranicznej i wewnętrznej	IX. 8)

	Rzeczpospolitą Obojga Narodów					
10. Rzeczpospolita monarchią elekcyjną Zagadnienia 1. Zasady wolnej elekcji. 2. Wybór Henryka Walezego na króla Polski. 3. Stefan Batory drugim królem elekcyjnym.	• rozumie pojęcia: wolna elekcja, sejm elekcyjny, artykuły henrykowskie, pacta conventa, Akademia Wileńska; • wymienia dwóch pierwszych władców elekcyjnych	• wyjaśnia zasady wolnej elekcji; • wie, gdzie odbywały się wolne elekcje; • omawia rządy dwóch pierwszych władców elekcyjnych	• rozumie znaczenie artykułów henrykowskich i pacta conventa dla ograniczenia władzy królewskiej; • rozumie znaczenie propagandy w czasie wolnej elekcji	• dostrzega wady i zalety elekcyjnego oboru władcy	• porównuje monarchię elekcyjną z monarchią dziedziczną	X. 2) 3)
11. Gospodarka Rzeczypospolitej w XVI wieku Zagadnienia 1. Handlowe związki Rzeczypospolitej z Europą	• rozumie pojęcia: pańszczyzna, folwark, „spichlerz Europy”; • wie, jaką monetę biła Rzeczpospolita	• wie, dlaczego w Rzeczypospolitej rozwinęła się produkcja zboża i handel tym towarem; • wie, co	• analizuje znaczenie Gdańska dla polskiej gospodarki	• rozumie i uzasadnia wpływ handlu zbożem na położenie chłopów i wzrost roli gospodarczej szlachty	• potrafi uzasadnić znaczącą rolę szlachty w gospodarce polskiej	IX. 6)

Zachodnią. 2. Folwarki szlacheckie i pańszczyzna. 3. Polskie monety.	w XVI wieku; •pokazuje na mapie Gdańsk	Rzeczpospolita eksportowała i importowała				
12. Rzeczpospolita wielu narodów i religii Zagadnienia 1. Narody i religie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. 2. Tolerancja religijna w Rzeczypospolitej. 3. Lwów – miasto wielu religii.	•wymienia narody zamieszkujące Rzeczpospolitą; •wskazuje na mapie tereny zamieszkane przez Polaków, Litwinów, Rusinów, Niemców; •wymienia religie i wyznania XVI-wiecznej Rzeczypospolitej	•na przykładzie Lwowa omawia koegzystencję różnych narodów; •rozumie pojęcie: konfederacja warszawska, zna datę podpisania tego dokumentu	•wie, dlaczego w Rzeczypospolitej mieszkało wiele mniejszości narodowych; •omawia przyczyny i skutki tolerancji religijnej	•omawia znaczenie konfederacji warszawskiej dla tolerancji religijnej	•porównuje sytuację protestantów w Rzeczypospolitej i Europie	X. 1)
13. „Złoty wiek” kultury polskiej Zagadnienia	•wie, kim byli i z czego zasłynęli Mikołaj Rej, Jan Kochanowski,	•wskazuje przykłady zmian zachodzących w Polsce w okresie	•omawia wpływ podróży, powstawania uniwersytetów	•rozumie i uzasadnia, dlaczego w odniesieniu do	•porównuje renesans w Polsce i Europie	IX. 7)

1. Język polski w piśmie. 2. Polscy twórcy renesansowi. 3. Zamość – renesansowe miasto idealne.	Andrzej Frycz Modrzewski; • omawia renesansowy charakter Zamościa; • rozumie pojęcie „złoty wiek kultury polskiej”	renesansu: rozwój polszczyzny i alfabetu polskiego, powstawanie budowli renesansowych, szerzenie idei humanizmu i renesansu na uniwersytetach	i upowszechnieni a druku na zmiany w polskiej kulturze; • wskazuje cechy renesansu na przykładzie ratusza w Zamościu, Wawelu	Zamościa używa się określenia „miasto idealne”		
Polska w XVI wieku- powtórzenie wiadomości. Zagadnienia 1. Polska pod rządami ostatnich Jagiellonów. 2. Szlachta przejmuje rządy w Polsce. 3. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. 4. Pierwsze wolne elekcje.	• omawia sytuację gospodarczą Polski w XVI wieku; • wymienia narody, religie i wyznania Rzeczypospolitej Obojga Narodów	• charakteryzuje rządy dwóch ostatnich Jagiellonów; • opisuje mechanizmy wolnej elekcji	• rozumie przyczyny i skutki unii lubelskiej; • wskazuje przyczyny nazywania XVI stulecia „złotym wiekiem” kultury polskiej	• uzasadnia rozwój gospodarczy Polski i tolerancję religijną	• wskazuje cechy Polski w XVI wieku i analizuje zachodzące w niej przemiany	IX. 4) 5) 6) 7) 8) X. 1) 2) 3)

5. Kultura, gospodarka, religie w Rzeczypospolitej Obojga Narodów.						
Sprawdzian 2. Polska w XVI wieku						
DZIAŁ III. EUROPA I POLSKA W XVII WIEKU						
14. Monarchia absolutna we Francji Zagadnienia 1. Narodziny absolutyzmu. 2. Ludwik XIV i jego rządy. 3. Francja staje się mocarstwem. 4. Wersal – siedziba Króla Słońce.	• rozumie pojęcia: Król Słońce, monarchia absolutna, Wersal, etykieta; • wie, kiedy panował Ludwik XIV	• wyjaśnia słowa „Państwo to ja”; • opowiada o drodze Francji do pozycji mocarstwa	• przedstawia cechy monarchii absolutnej	• rozumie i uzasadnia rolę Ludwika XIV w tworzeniu potęgi Francji; • wyjaśnia, dzięki czemu Francja stała się potęgą w Europie	• porównuje demokrację szlachecką z monarchią absolutną	XII. 1)
15. Anglia na drodze ku monarchii parlamentarnej Zagadnienia 1. Konflikt króla z Parlamentem. 2. Wojna domowa.	• wie, kiedy doszło do rewolucji w Anglii; • rozumie pojęcia: purytanie, Wspaniała Rewolucja,	• wskazuje zmiany zachodzące w Anglii, gdy była republiką; • rozumie zasadę „król panuje, ale nie rządzi”	• rozumie, dlaczego doszło do konfliktu króla z Parlamentem, wskazuje skutki tego sporu	• opowiada o powstaniu Wielkiej Brytanii; • charakteryzuje ustrój Wielkiej Brytanii	• porównuje sposób sprawowania rządów w Wielkiej Brytanii XVII wieku	XII. 1)

3. Anglia republiką. 4. Wspaniała Rewolucja. 5. Powstanie Wielkiej Brytanii i jej ustrój.	<i>Deklaracja praw;</i> • zna postać Olivera Cromwella; • wie, kiedy doszło do: konfliktu króla z Parlamentem, Wspaniałej Rewolucji, unii Anglii i Szkocji				i demokrację szlachecką	
16. Początki panowania Wazów i wojny z Rosją Zagadnienia 1. Objęcie polskiego tronu przez Zygmunta III Wazę. 2. Dymitr Samozwaniec i interwencja polska w Rosji. 3. Zajęcie Kremla przez Polaków. 4. Pokój w Polanowie.	• zna postacie: Zygmunta III Wazy, Władysława IV Wazy, Dymitra Samozwańca; • wskazuje na mapie państwo, z którym Polska zawarła unię personalną z chwilą powołania na tron Zygmunta III	• wie, jak zakończyła się unia personalna Polski i Szwecji; • zna okoliczności objęcia tronu Rzeczypospolitej przez dynastię Wazów; • wskazuje na mapie zmiany granicy po pokoju polanowskim	• wyjaśnia przyczyny i skutki interwencji polskiej w Rosji	• dostrzega i omawia konsekwencje unii ze Szwecją, porównuje ją z unią lubelską	• analizuje pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej za rządów Zygmunta III Wazy	XI. 1) 4)

	Wazy; • rozumie pojęcia: samodzierżawie, wielka smuta, dymitriada, Kreml, husaria; • zna daty: 1610, 1612, 1634					
17. Powstanie kozackie Zagadnienia 1. Kolonizacja Ukrainy. 2. Kozacy i ich życie. 3. Przyczyny wybuchu powstania kozackiego. 4. Powstanie Chmielnickiego.	• rozumie pojęcia: Kozacy, rejestr kozacki, ugoda w Perejasławiu; • zna postać Bohdana Chmielnickiego	• omawia przebieg powstania kozackiego; • wskazuje na mapie bitwy, które stoczono podczas powstania	• wskazuje przyczyny wybuchu powstania kozackiego	• rozumie znaczenie ugody w Perejasławiu; • zna skutki rozejmu w Andruszowie	• analizuje przyczyny sukcesu powstania; • wskazuje przyczyny i skutki zbliżenia się Kozaków i Rosji	XI. 2) 4)
18. Wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją Zagadnienia	• zna postacie: Jana Kazimierza, Augustyna Kordeckiego,	• opisuje przebieg wojen polsko-szwedzkich; • omawia	• wskazuje przyczyny konfliktu między Polską a Szwecją;	• omawia znaczenie pokoju w Oliwie dla stosunków polsko-	• rozumie dążenie do opanowania Bałtyku przez	XI. 1) 3) 4)

1. Przyczyny wojen polsko-szwedzkich. 2. „Potop”. 3. Walka ze Szwedami. 4. Pokój w Oliwie.	Stefana Czarnieckiego; • zna pojęcia: potop, hetman; • wie, co wydarzyło się w 1655 i w 1660 roku	postanowienia pokoju w Oliwie	• rozumie znaczenie udanej obrony Jasnej Góry	szwedzkich	państwa nad nim leżące	
19. Kryzys Rzeczypospolitej w połowie XVII wieku Zagadnienia 1. Kryzys gospodarczy. 2. Kryzys polityczny. 3. Liberum veto i jego skutki. 4. „Złota wolność” i jej skutki.	• wyjaśnia pojęcia: liberum veto, „złota wolność”, rokosz, królewęża	• wymienia skutki gospodarcze i polityczne wojen w XVII wieku	• rozumie i omawia demograficzne skutki wojen XVII-wiecznych	• rozumie znaczenie upadku gospodarczego Rzeczypospolitej dla funkcjonowania państwa	• rozumie wpływ „złotej wolności” na sytuację polityczną w Rzeczypospolitej w XVII wieku	XI. 5)
20. Wojny Rzeczypospolitej z Turcją Zagadnienia 1. Przyczyny wojen polsko-tureckich.	• zna sylwetkę i dokonania Jana III Sobieskiego; • wie, kiedy miały miejsce bitwy pod Chocimiem i pod	• omawia przebieg wojen polsko-tureckich	• wskazuje przyczyny wojen polsko-tureckich; • rozumie znaczenie bitwy pod Wiedniem	• omawia znaczenie traktatu w Buczacu, rozumie, dlaczego nazywano go haniebnym;	• wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano „Lwem Lechistanu”	XI. 1) 4)

2. Traktat w Buczaczu. 3. Bitwa pod Chocimiem. 4. Bitwa pod Wiedniem.	Wiedniem oraz jaki był ich rezultat; • rozumie pojęcia: haracz, odsiecz wiedeńska; • wskazuje na mapie miejsca bitew z Turkami			• omawia okoliczności, w których Polacy ruszyli na odsiecz Wiedniowi; • rozumie znaczenie odsieczy dla pozycji Polski w Europie		
21. Barok i kultura XVII wieku w Europie i Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Cechy baroku w sztuce. 2. Kościół i władcy – mecenasi barokowej sztuki. 3. Architektura baroku. 4. Sarmatyzm. 5. Początki nietolerancji religijnej.	• wskazuje przykłady sztuki barokowej w architekturze, malarstwie i rzeźbie; • wyjaśnia pojęcia: barok, sarmatyzm, wie, jakiego dotyczyły okresu; • opowiada o stylu życia szlachty w okresie baroku	• wymienia cechy sztuki barokowej	• rozumie znaczenie sztuki baroku dla Kościoła katolickiego; • omawia początki nietolerancji religijnej w Polsce, wskazuje jej przyczyny	• wskazuje różnice między kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej	• rozumie przyczyny różnic pomiędzy kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej	XI. 6)

Europa i Polska w XVII wieku- powtórzenie wiadomości. Zagadnienia 1. Monarchia parlamentarna i monarchia absolutna w Europie. 2. Wojny Rzeczypospolitej w XVII wieku. 3. Barok i sarmatyzm.	• wymienia najważniejsze wydarzenia XVII wieku; • zna postacie władców i wodzów polskich w XVII wieku; • wie, kim byli Ludwik XIV i Oliver Cromwell	• opowiada o przebiegu wojen toczonych przez Rzeczypospolitej w XVII wieku; • przedstawia przejawy kryzysu na ziemiach polskich w XVII wieku; • omawia sztukę barokową na wybranych przykładach, omawia kulturę sarmacką; • opisuje monarchię absolutną we Francji i parlamentarną w Anglii, wymienia postacie i wydarzenia związane	• zna przyczyny i skutki najważniejszych wydarzeń XVII wieku	• analizuje przyczyny klęsk i zwycięstw Rzeczypospolitej w XVII wieku	• porównuje ustrój Rzeczypospolitej z systemami we Francji i w Anglii w XVII wieku	XI. 1) 2) 3) 4) 5) 6) XII. 1)
--	---	---	--	---	--	---

		z kształtowaniem się tych ustrojów				
Sprawdzian 3. Europa i Polska w XVII wieku						
DZIAŁ IV. EUROPA I ŚWIAT W XVIII WIEKU						
22. Kultura oświecenia Zagadnienia 1. „Stulecie światła”. 2. <i>Wielka encyklopedia francuska</i> . 3. Absolutyzm oświecony. 4. Rozwój szkolnictwa i odkrycie dziecka. 5. Rozwój gospodarki, nauki i techniki.	• rozumie pojęcia: „stulecie światła”, <i>Wielka encyklopedia francuska</i>, manufaktura, trójpodział władz, absolutyzm oświecony; • opisuje wynalazki oświecenia	• zna sylwetki i dokonania: J.J. Rousseau, Woltera, Monteskiusza; • podaje cechy kultury oświecenia, umieszcza ten okres na osi czasu	• rozumie znaczenie wprowadzenia obowiązkowego szkolnictwa; • omawia koncepcję trójpodziału władz Monteskiusza	• analizuje absolutyzm oświecony i dostrzega jego wpływ na funkcjonowanie państwa	• rozumie znaczenie oświecenia dla postrzegania świata	XII. 2) 3)
23. Prusy, Austria, Rosja – absolutyzm oświecony Zagadnienia 1. Armia pruska.	• wskazuje na mapie Prusy, Rosję i Austrię; • wyjaśnia pojęcia: absolutyzm	• przedstawia reformy przeprowadzone w Rosji, Prusach i Austrii, wskazuje	• wyjaśnia na przykładzie sąsiadów Rzeczypospolitej, na czym polegał	• rozumie znaczenie reform gospodarczych i wojskowych przeprowadzonych	• porównuje sposób sprawowania władzy w Rzeczypospolitej	XII. 4)

2. Reformy Fryderyka II. 3. Austria Józefa II. 4. Rosja za Piotra I.	oświecony, imperator; • wymienia XVIII-wiecznych władców, którzy wprowadzili zmiany w Rosji, Prusach i Austrii	ich twórców	absolutyzm oświecony w praktyce	w państwach ościennych	i u jej sąsiadów	
24. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki Zagadnienia 1. Osadnicy w Ameryce. 2. Stosunki między Anglią a koloniami. 3. Herbatka bostońska. 4. Wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych. 5. Polacy w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych. 6. Konstytucja Stanów	• rozumie pojęcia: herbatka bostońska, <i>Deklaracja niepodległości</i> , konstytucja; • wie, kiedy została podpisana <i>Deklaracja niepodległości</i> , tłumaczy, dlaczego ten dzień jest świętem narodowym w Stanach	• opowiada o stosunkach między Anglią i koloniami; • rozumie, dlaczego Kościuszko i Pułaski są bohaterami dla Amerykanów	• wskazuje przyczyny wybuchu wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych; • omawia system sprawowania władzy w Stanach Zjednoczonych	• wskazuje różnice w systemie sprawowania władzy w państwach europejskich i w Stanach Zjednoczonych	• uzasadnia, dlaczego Stany Zjednoczone były pierwszym krajem, który wprowadził idee oświecenia w praktyce	XIV. 1) 2) 3)

Zjednoczonych.	Zjednoczonych; • wymienia Polaków walczących o niepodległość USA; • zna postacie Jerzego Waszyngtona i Benjamina Franklina					
25. Wielka Rewolucja Francuska Zagadnienia 1. Przyczyny rewolucji we Francji. 2. Wybuch rewolucji – zdobycie Bastylii. 3. Powstanie monarchii konstytucyjnej. 4. Proces i ścięcie króla	• rozumie pojęcia: stan trzeci, Bastylia, monarchia konstytucyjna, <i>Deklaracja praw człowieka i obywatela</i>; • wie, kiedy we Francji: wybuchła rewolucja,	• wymienia stany społeczne we Francji rządzonej przez Ludwika XVI, omawia ich rolę w państwie; • wyjaśnia okoliczności powstania monarchii konstytucyjnej	• wymienia przyczyny rewolucji we Francji	• porównuje monarchię absolutną z monarchią konstytucyjną	• dostrzega wpływ idei oświecenia na wybuch rewolucji we Francji	XV. 1) 2)

Ludwika XVI.	powstała monarchia konstytucyjna; • zna postacie Ludwika XVI i Marii Antoniny					
26. Francja republiką Zagadnienia 1. Wojna w obronie rewolucji. 2. Terror jakobiński. 3. Obalenie rządów jakobinów. 4. Bilans rewolucji.	• rozumie pojęcia: terror jakobiński, wielki terror, gilotyna, Marsylianka	• wyjaśnia okoliczności wybuchu wojny Francji z sąsiadami; • charakteryzuje Francję jako republikę	• wyjaśnia przyczyny obalenia jakobinów; • przedstawia skutki rewolucji we Francji	• rozumie i przedstawia zmiany społeczne, jakie zaszły we Francji podczas rewolucji	• omawia wpływ idei oświecenia na rewolucję we Francji; • ocenia skutki rewolucji	XV. 1) 2)
Europa i świat w XVIII wieku- powtórzenie wiadomości. Zagadnienia 1. Monarchie absolutyzmu oświeconego.	• zna postacie: Fryderyka II Hohenzollerna, Józefa II Habsburga, Piotra I Wielkiego, Jerzego Waszyngtona,	• charakteryzuje monarchie absolutyzmu oświeconego	• podaje przyczyny, przebieg i skutki walki o niepodległość Stanów Zjednoczonych;	• omawia wpływ oświecenia na funkcjonowanie państwa	• dostrzega wpływ filozofii oświecenia na zmiany zachodzące w Europie i na świecie	XII. 2) 3) 4) XIV. 1) 2) 3) XV. 1) 2)

2. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki. 3. Wielka Rewolucja Francuska.	Tadeusza Kościuszki, Kazimierza Pułaskiego, Benjamina Franklina		• omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji we Francji			
Sprawdzian 4. Europa i świat w XVIII wieku						
DZIAŁ V. POLSKA W XVIII WIEKU						
27. Rzeczpospolita w okresie kryzysu – czasy saskie Zagadnienia 1. Unia personalna Rzeczypospolitej i Saksonii. 2. Wojna północna. 3. Uzależnienie Rzeczypospolitej od Rosji. 4. Walka o tron. 5. Anarchia czasów saskich. 6. Próby reform w Rzeczypospolitej.	• zna postacie Augusta II Mocnego, Stanisława Leszczyńskiego i Augusta III Sasa; • rozumie pojęcia: traktat trzech czarnych orłów, Collegium Nobilium, anarchia	• wyjaśnia powiedzenia: „od Sasa do Lasa”, „za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”; • wskazuje próby reform w Rzeczypospolitej	• rozumie, dlaczego doszło do objęcia polskiego tronu przez dynastię Wettinów; • omawia skutki wojny północnej dla Rzeczypospolitej; • wymienia trudności Rzeczypospolitej spowodowane	• wskazuje elementy uzależnienia Rzeczypospolitej od Rosji	• omawia skutki rządów Sasów oraz konsekwencje podporządkowania Rzeczypospolitej Rosji	XIII. 1) 2) 3) 4)

			wojną północną i rządami Sasów			
28. Ostatnia wolna elekcja i I rozbiór Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Elekcja Stanisława Poniatowskiego i jego pierwsze reformy. 2. Stosunki Rzeczypospolitej z Rosją. 3. Konfederacja barska. 4. I rozbiór Rzeczypospolitej.	• rozumie pojęcia: Szkoła Rycerska, konfederacja barska, I rozbiór Rzeczypospolitej, Familia, prawa kardynalne; • wymienia państwa biorące udział w I rozbiórce Rzeczypospolitej, wskazuje utracone ziemie, zna datę traktatu rozbiorowego; • zna postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego	• omawia wybór Stanisława Poniatowskiego na króla Rzeczypospolitej; • wymienia reformy wprowadzone przez Poniatowskiego; • opowiada o konfederacji barskiej	• wymienia przyczyny I rozbioru Rzeczypospolitej	• wyjaśnia sposoby ingerencji Rosji w sprawy Rzeczypospolitej i ich konsekwencje	• ocenia sytuację polityczną Polski w czasie pierwszych lat rządów Stanisława Augusta	XVI. 1) 2) XVII. 1)

	i Tadeusza Rejtana					
29. Reformy stanisławowskie Zagadnienia 1. Próby reform. 2. Odrodzenie kulturalne. 3. Zmiany w Warszawie. 4. Ożywienie gospodarcze.	• wyjaśnia, czym były: Rada Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej, Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych; • rozpoznaje Łazienki Królewskie w Warszawie	• wymienia próby reform podjęte przez Stanisława Poniatowskiego; • opisuje zmiany w Warszawie, zna najważniejsze budynki wzniesione w okresie rządów Stanisława Augusta	• przedstawia zmiany w gospodarce i ich konsekwencje	• omawia znaczenie zmian w Rzeczypospolitej stanisławowskiej	• rozumie i uzasadnia zmiany w edukacji za rządów Poniatowskiego	XVI. 1) 5)
30. Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja Zagadnienia 1. Sejm Wielki. 2. Stronnictwa na sejmie. 3. Konstytucja 3 maja.	• rozumie pojęcie: Sejm Wielki; • wie, kiedy zwołano sejm i uchwalono konstytucję	• omawia okoliczności powstania Sejmu Wielkiego; • przedstawia stronnictwa sejmowe i ich poglądy; • omawia	• omawia wpływ konstytucji na funkcjonowanie państwa	• rozumie i uzasadnia znaczenie konstytucji dla funkcjonowania państwa	• porównuje założenia ustrojowe Rzeczypospolitej i Stanów Zjednoczonych zapisane w konstytucjach tych krajów	XVI. 1) 3)

		postanowienia Konstytucji 3 maja				
31. Wojna w obronie konstytucji i II rozbiór Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Wojna polsko-rosyjska w 1792 roku. 2. II rozbiór Rzeczypospolitej.	• rozumie pojęcie: konfederacja targowicka; • wie, kiedy doszło do wojny polsko-rosyjskiej w obronie Konstytucji 3 maja oraz do konfederacji targowickiej; • wymienia państwa biorące udział w II rozbiórce Rzeczypospolitej; • wskazuje na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą	• zna postać Józefa Poniatowskiego	• rozumie przyczyny i skutki konfederacji targowickiej; • wskazuje znaczenie II rozbioru dla sytuacji gospodarczej Rzeczypospolitej	• omawia wpływ Rosji na sytuację w Rzeczypospolitej, omawia znaczenie konfederacji targowickiej dla II rozbioru	• analizuje postawę króla wobec konfederacji targowickiej	XVI. 4) XVII. 1)

	w wyniku II rozbioru					
32. Powstanie kościuszkowskie i upadek Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Wybuch powstania kościuszkowskiego. 2. Walki w Warszawie i Wilnie. 3. Uniwersał połaniecki. 4. Współpraca Rosji i Prus przy tłumieniu powstania. 5. III rozbiór Rzeczypospolitej. 6. Czy Rzeczpospolita musiała upaść?	• wie, kiedy doszło do wybuchu powstania kościuszkowskiego i III rozbioru Rzeczypospolitej; • zna postacie Tadeusza Kościuszki i Jana Kilińskiego; • rozumie pojęcia: uniwersał połaniecki, insurekcja, kosynierzy	• opowiada o przebiegu powstania kościuszkowskiego; • wymienia główne bitwy insurekcji	• wymienia przyczyny wybuchu i skutki powstania kościuszkowskiego; • rozumie przyczyny klęski powstania i upadku Rzeczypospolitej	• rozumie znaczenie uniwersału połanieckiego	• ocenia szanse na powodzenie powstania kościuszkowskiego	XVII. 1) 2) 3)
Polska w XVIII wieku- powtórzenie wiadomości. Zagadnienia	• zna daty: ostatniej wolnej elekcji, rozbiorów, uchwalenia	• omawia sytuację w Rzeczypospolitej pod rządami dynastii Wettinów;	• podaje przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego;	• opisuje wpływy państw ościennych i przejmowanie przez nie kontroli	• analizuje różne postawy wobec prób ocalenia	XIII 1) 2) 3) 4) XVI 1) 2) 3) 4) 5)

1. Rzeczpospolita pod rządami Wettinów. 2. Rzeczpospolita za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego. 3. Konstytucja 3 maja i powstanie kościuszkowskie – próby ratowania niepodległości Rzeczypospolitej.	konstytucji, powstania kościuszkowskiego	• przedstawia reformy Stanisława Augusta Poniatowskiego; • opowiada o próbach zachowania niezależności i o walce o niepodległość (o Konstytucji 3 maja i o powstaniu kościuszkowskim)	• omawia przyczyny i skutki rozbiorów	nad Rzeczpospolitą	niepodległości Rzeczypospolitej	XVII. 1) 2) 3)
Sprawdzian 5. Polska w XVIII wieku						
DZIAŁ VI. EPOKA NAPOLEOŃSKA						
33. Napoleon Bonaparte tworzy nowy ład w Europie Zagadnienia 1. Kryzys we Francji. 2. Objęcie władzy przez Bonapartego.	• wie, kiedy Bonaparte objął władzę, został cesarzem, wygrał bitwę pod Austerlitz; • rozumie pojęcia:	• opisuje sytuację we Francji za panowania Napoleona Bonapartego; • wymienia państwa, które walczyły	• wyjaśnia, jak Bonaparte objął władzę we Francji, uczynił kraj potęgą, odnosił sukcesy wojskowe	• rozumie zmiany, które zaszły w Europie po zwycięstwach Napoleona; • rozumie znaczenie bitwy	• analizuje reformy Bonapartego i wskazuje ich wpływ na budowanie potęgi Francji	XVIII. 1)

3. Francja cesarstwem. 4. Zwycięstwa nad Prusami, Rosją i Austrią.	konsulat, cesarstwo, <i>Kodeks Napoleona</i> , bitwa trzech cesarzy, Związek Reński	z Bonapartem, wskazuje te, które pokonał		pod Austerlitz dla zmian w Europie		
34. Napoleon a sprawa niepodległości Polski Zagadnienia 1. Powstanie Legionów Dąbrowskiego. 2. Księstwo Warszawskie. 3. Wojna 1809 roku.	• wie, kto i kiedy założył Legiony we Włoszech; • wie, kiedy powstało Księstwo Warszawskie i kiedy powiększył się jego obszar • wskazuje Księstwo Warszawskie na mapie; • zna postać i dokonania księcia Józefa Poniatowskiego	• rozumie cele działania Legionów Dąbrowskiego, zna ich szlak bojowy; • zna okoliczności, w których powstał <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>, oraz twórcę słów tej pieśni	• omawia zasady sprawowania władzy w Księstwie Warszawskim	• omawia stosunki między Księstwem Warszawskim a Francją	• ocenia postawę Napoleona wobec Polaków	XVIII. 2) 3) 4)
35. Upadek Napoleona	• zna wydarzenia	• opowiada	• wymienia	• przedstawia	• ocenia	XVIII. 1)

Zagadnienia 1. Europa pod rządami Napoleona. 2. Wyprawa Napoleona na Rosję. 3. Bitwa narodów i abdykacja Napoleona. 4. Sto dni Napoleona. 5. Napoleon i Polacy.	z lat: 1812, 1813, 1815; • rozumie pojęcia: bitwa narodów, sto dni Napoleona, Wielka Armia	o kampanii rosyjskiej Napoleona i o udziale w niej Polaków	przyczyny i skutki ataku na Rosję; • zna przyczyny klęski Napoleona w Rosji	wpływ Napoleona na Europę; • wymienia przyczyny ostatecznej klęski Bonapartego	postawę Bonapartego wobec Polaków; • rozumie znaczenie epoki napoleońskiej dla historii Europy	4)
Epoka napoleońska- powtórzenie wiadomości. Zagadnienia 1. Hegemonia Francji w Europie. 2. Napoleon a sprawa polska. 3. Ocena Napoleona.	• wymienia najważniejsze bitwy okresu napoleońskiego; • wie, kiedy i gdzie powstały Legiony Dąbrowskiego, zna postać ich twórcy; • wie, w jakich okolicznościach powstał polski hymn	• opowiada o powstaniu Legionów Dąbrowskiego i ich szlaku bojowym	• zna przyczyny, przebieg i skutki zdobycia przez Francję pozycji hegemonu w Europie; • przedstawia przyczyny i skutki powstania Księstwa Warszawskiego, opisuje sposób	• analizuje zmiany w Europie okresu napoleońskiego	• ocenia stosunek Napoleona do sprawy polskiej	XVIII. 1) 2) 3) 4)

			sprawowania władzy			
Sprawdzian 6. Epoka napoleońska						